

En socialistisk chimär?

En studie om den politiska teorin hos
nationalsocialismen

Abstract

This thesis surrounds the political theory of National Socialism and its connections towards other political theories, which more distinctly will be “classic socialism” in this work. The question to be answered is if National Socialism can be seen as a variant of socialism, and to answer this question I will use the seven dimensions of Reidar Larsson as an analytic tool. Which these I form up a political theoretical frame of what I call “classic socialism” which includes revolutionary socialism and reformist socialism, which then will stand as a represent for socialism in general and which the national socialistic theory will be compared to, with the goal of either confirm or deny a connection between the two political theories. The analysis surrounds the core national socialistic political theoretical works, which is *Mein Kampf* and the *The Myth of the Twentieth Century*, where I will use an interpretation of text and an analysis of ideas as the methodological choice.

Nyckelord: Politisk teori, nationalsocialism, idéanalys, klassisk socialism, socialism

Antal ord: 12 103 (inklusive referenser samt referensförteckning)

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.2 Problemformulering.....	4
1.3 Material.....	5
1.4 Metod & Analysverktyg	6
1.4.1 Revolutionär socialism.....	7
1.4.2 Reformistisk socialism.....	8
1.5 Operationalisering.....	9
2 Textanalys.....	12
2.2 Textanalys; Mein Kampf - Den nationalsocialistiska rörelsen	18
2.3 Textanalys; The Myth of the Twentieth Century – An Evaluation of the Spiritual-Intellectual Confrontations of Our Age.....	23
3 Nationalsocialismens dimensioner	27
4 Diskussion	29
4.1 Dimensionell jämförelse	29
4.1.1 Dimensionell jämförelse; Sammanfattning.....	32
4.2 Fascismens dimensioner	33
4.2.1 Dimensionell jämförelse & Sammanfattning.....	34
5 Sammanfattning & slutsats	36
6 Referensförteckning.....	43
6.1 Tryckta källor.....	43

1 Inledning

Inspirationen till detta arbete hämtades faktiskt från ett Youtube klipp där Gleen Beck, en amerikansk programledare, påstod att nationalsocialismen är en form av socialism, att det står för nationaliserad socialism. Förutom detta så har det i amerikansk politik, förmodligen ofta utslungad från den yttersta högern, kommit bilder där det finns tre former av ”socialism” representerad, Stalin, Mao eller Lenin står för kommunistisk socialism, medan Hitler står för nationalistisk socialism och slutligen Obama som står för demokratisk socialism. Hos mig väckte detta en tanke om att verkligen göra en vetenskaplig analys av nationalsocialismen som politisk teori och dess relation till socialismen. Fanns där kanske något bakom fasaden av röda flaggor och en socialistisk arbetarparti beteckning?

1.2 Problemformulering

Uppsatsen jag valt att skriva skulle kunna benämnas som ett fall av politisk teoretisk idéanalys. Det område jag valt att studera är alltså politisk teori, varav nationalsocialismens kopplingar med andra ideologier är det jag ämnar undersöka, och mer specifikt dess eventuella kopplingar till socialismen för att slutligen kunna avgöra om nationalsocialismen har så pass starka kopplingar till socialismen att det går att tala om att denne är en variant av socialism, en så kallad ”nationalistisk socialism”.

Syftet med arbetet grundar sig i att klargöra kopplingen från en politisk teori till en annan, vilket jag anser vara av nytta både inom och utanför den vetenskapliga världen, utifrån att det ger en navigering kring hur vi kan se på olika politiska teorier i forskningen samt att det bidrar med kunskap kring den allmänpolitiska debatten om den nu går att vetenskapligt bekräfta eller dementera kopplingar mellan olika politiska teorier. Min frågeställning lyder följande: Är nationalsocialismen en variant av socialismen?

1.3 Material

Det politiska teoretiska materialet kring nationalsocialismen som jag tänker använda mig av kretsar kring de två banden kring *Mein Kampf* samt *The Myth of the Twentieth Century*. Anledningen till att jag valde dessa böcker är för att jag ansåg att de båda utgör en grundpelare för den nationalsocialistiska teorin, och att det inte går att studera den utan att studera dessa verk, enligt min åsikt skulle det vara lite som att studera marxismen utan att läsa *Kapitalet*. *Mein Kampf* är skriven av Adolf Hitler, utgiven 1925-1926, en person som måste ses som mer eller mindre grundaren av nationalsocialismen, och boken kan närmare ses som dess "Bibel". *The Myth of the Twentieth Century* är skriven av Alfred Rosenberg, utgiven 1930, och var chefsideolog för nazistpartiet i Tyskland, och är av den anledningen en viktig del i att förstå den nationalsocialistiska teorin. Utöver detta kretsar mycket av arbetet kring Reidar Larsson bok *Politiska ideologier i vår tid*, där jag också hämtat de dimensioner jag använder mig av.

1.4 Metod & Analysverktyg

Den metod jag kommer använda mig av är idéanalys utifrån vad som presenteras i *Textens mening och makt* (Bergström & Boréus, 2005, s. 149-178). Anledningen till att jag valde idéanalysen var att den presenterades i samband med Reidar Larssons dimensioner i Beckmans bok *Grundbok för idéanalys* (Beckman, 2005, s. 27) och där jag då både bestämde mig för att både analysmetoden samt användandet av Reidar Larssons dimensioner var väl användbara. Förutom detta använder jag mig av textanalys när det gäller de politiska teoretiska texterna. Sammantaget är metoden jag använder mig av en idéanalys, med hjälpt av dimensioner och texttolkning för att kunna etablera en slutsats kring min frågeställning.

Själva analysverktyget är rent övergripande ”klassisk socialism”, men då det är något problematiskt att föra samman de båda beståndsdelarna inom detta ideologiska begrepp, det vill säga den revolutionära socialismen, som Reidar Larsson förövrigt kallar ”kommunism” samt den reformistiska socialismen i ett och samma analysverktyg så kommer jag istället att använda mig de båda ideologierna som var sin representant för socialismen inom ramen för ”klassisk socialism”. Utifrån detta går det då att fastställa att själva det övergripande analysverktyget egentligen är uppdelad och består av två analysverktyg, det vill säga revolutionär och reformistisk socialism.

Det går att visualisera det hela på ett sådant sätt att det finns en övergripande socialism, det vill säga ett socialistiskt paraply, och under detta paraply så befinner sig för tillfället enbart den klassiska socialismen som en variant av socialismen – utifrån den vedertagna empiri som enkelt går att tillgå.

Analysverktygen är uppdelade utifrån de sju dimensioner som Reidar Larsson presenterar som ett tillvägagångssätt för att klargöra ideologiers olika perspektiv på verkligheten och metoder för att förändra den. Dessa sju dimensioner är följande: Grundvärderingar, människosyn, viktigaste enhet i samhället, metoder för samhällsförändring, politisk styrelseform, ekonomisk organisation samt utopi. Vad gäller de båda socialistiska varianterna så har jag valt att utgå ifrån de teorier som föregick nationalsocialismens uppkomst, det vill säga främst Lenin och Bernsteins teorier, för att undvika en kronologisk krock, eftersom om nu nationalsocialismen har kopplingar till den klassiska socialismen så lär det ju vara kopplingar till den socialistiska politiska teoretiska litteratur som föregick nationalsocialismen och inte den som uppstod i efterhand i form av Maoismen till exempel.

1.4.1 Revolutionär socialism

Grundvärderingar: Partiet är av större funktion än de historiska lagarna som framgår utifrån den marxistiska teorin vad gäller utformningen av det framtida samhället. Dock så anser man fortfarande, precis som marxismen hävdar, att naturlagar påverkar samhällsutvecklingen samt att kapitalismen står i strid mot den mänskliga naturen eftersom den producerande inte äger eller kontrollerar sitt arbete eller produkten av sitt arbete i dagens samhälle. Bönderna innefattas i högre utsträckning bland proletariatet än vad de gjorde inom marxismen. (Larsson, 2006, s. 55-57 69-70)

Människosyn: En förtrupp skall leda arbetarna och endast en förtrupp kan tillgodose arbetarnas riktiga intressen. Förtruppen utgörs av partiet. När makten erövrats kommer eliten utvidgas från partiet till hela samhället. Människor i allmänhet är benägna att falla i det gamla samhällssystemet och därför behövs en enpartistat, isolering samt indoktrinering. (Larsson, 2006, s. 71-72)

Viktigaste enhet i samhället: De ekonomiska systemen är de viktigaste enheterna i samhället, tillsammans med klasserna, det vill säga proletariatet och borgarskapet. Även kampen mellan imperialism och socialism samt strävandet åt en världsrevolution är betydande enheter. (Larsson, 2006, s. 72-74)

Metoder för samhällsförändring: Tillskillnad från marxismen så finns där ett fokus på att samhällsomstörtningen av kapitalismen har sina bästa utsikter hos de minst utvecklade kapitalistiska länderna och inte i de högst industrialiserade. Inbördeskriget är den normala formen för maktövertagande. (Larsson, 2006, s. 74-76)

Politisk styrelseform: Upprättandet av proletariatets diktatur som är en enpartistat vars uppgift är att slå ned revolutionens fiender. Partiet är den enda företrädaren för proletariatet och halvproletariatet, det vill säga de fattiga bönderna. Den borgliga demokratiska parlamentarismen är, oberoende av vilket parti som regerar, en kapitalistisk diktatur. (Larsson, 2006, s. 76-79)

Ekonomisk organisation: Produktionsmedlen, jord och naturtillgångar skall ägas av staten. Den ekonomiska marknaden skall ersättas av planhushållning. (Larsson, 2006, s. 79-81)

Utopi: Underordningen, arbetsuppdelningen och de bestämda verksamhetskretsarna har upplösts. Åt var och en efter förmåga till var och en efter behov. Delar den utopiska synen med marxismen om det statslösa och det klasslösa samhället. (Larsson, 2006, s. 81-82)

1.4.2 Reformistisk socialism

Grundvärderingar: Man lägger inte sin tilltro till marxismens historiska naturlagar. Istället utgår man ifrån Kants moraliska regler om att ”Handla alltid så att du skulle vilja att den princip kan upphöjas till universell lag” samt ”Behandla alltid människorna som mål, aldrig blott som medel”. (Larsson, 2006, s. 83-84)

Människosyn: En avsaknad av elitteori som finns hos den revolutionära socialismen. Alla människor är jämlika och det grundar sig i en strävan efter utjämning av politiska resurser, utbildning och inkomster. (Larsson, 2006, s. 84-85)

Viktigaste enhet i samhället: Arbetarna står fortfarande i centrum men med avsaknad av den teoretiska innebörden som finns hos marxismen och den revolutionära socialismen. Kopplingen till nationalsaten är starkare hos den reformistiska socialismen än hos den revolutionära socialismen, dock ingen avsaknad av internationell medvetenhet och internationalism men nationalstaten är en betydande enhet. (Larsson, 2006, s. 85-86)

Metoder för samhällsförändring: Samhällsbyggandet skall ske gradvis för det är förenligt med politiskt samförstånd och det demokratiska samhället. Samhället kan förändras i olika delar i olika processer tillskillnad från den totala omvävningen av samhället samt att statsmakten kan vara självständig till de som äger produktionsmedlen. (Larsson, 2006, s. 86-87)

Politisk styrelseform: Ett avståndstagande från proletariats diktatur. Förespråkare för den representativa demokratin innefattande organiseringsfrihet, allmän rösträtt och parlamentarism. (87-88)

Ekonomisk organisation: Traditionellt förespråkande av förstatligande och planhushållning, som i sin tur är ett medel för att besegra marknaden. De viktigaste delarna skall förstatligas, speciellt bankerna. (Larsson, 2006, s. 88-89)

Utopi: En framtidsvision om det klasslösa samhället, men inte det statslösa. Staten är ett viktigt instrument för reformismen. Industrisamhället skapar hela tiden nya problem och behovet av reformer är konstant vilket innebär att utsikterna för att skapa ett fullkomligt och perfekt samhälle är mer eller mindre är hopplöst. (Larsson, 2006, s. 92)

1.5 Operationalisering

Eftersom Reidar Larsson själv inte presenterar någon direkt riktlinje kring hur dessa dimensioner skall användas i ett analysarbete, det vill säga hur pass många av dimensionerna måste stämma överrens hos en politisk teori med en annan för att det skall kunna etableras en eventuell koppling? Samt; väger varje dimension lika tungt i analysen, eller är vissa dimensioner av större värde än andra när en eventuell koppling skall utkristalliseras mellan två politiska teorier? Min lösning på det är att de dimensioner som enligt min mening väger tyngst är "Viktigaste enhet i samhället", "Metod för samhällsförändring" samt "Ekonomisk organisation". Anledningen till att jag väljer dessa specifikt, är att jag anser att för att mer övergripande klargöra en politisk teoris förhållningsposition och mål är att se vilken verklighetsuppfattning den har, vilket inbegriper "Viktigaste enhet i samhället" och vilken strategi man väljer att använda sig av för att nå fram till sina mål, vilket inbegriper "Metod för samhällsförändring".

Slutligen så är det hur man vill att samhället skall vara utformat, och här finns då tre olika dimensioner som berör den punkten, det vill säga "*Politisk styrelseform*", "*Ekonomisk organisation*" samt "*Utopi*". Den sistnämnda dimensionen är enligt min mening alltför abstrakt utifrån att framtidsvisionen är väldigt avlägsen och i en avsaknad av konkretisering. Det står då mellan "*Politisk styrelseform*" och "*Ekonomisk organisation*", och här väljer jag det ekonomiska förre det politiska utifrån det att det är det först och främst den "ekonomiska organiseringen" som skiljer politiska teorier åt varandra på den klassiska vänster-höger skalan, och den ekonomiska politiken är ryggraden i en samhällsstruktur.

De tre dimensioner som jag då lägger en störst betoning på är "Viktigaste enhet i samhället", "Metod för samhällsförändring" samt "Ekonomisk organisation", varav "Grundvärderingar", "Människosyn", "Politisk styrelseform" och "Utopi" är de resterande dimensionerna, som dock inte kommer uteslutas i själva analysen. Någon ytterligare värdering kring dimensioner kommer jag inte använda mig av, som till exempel ett upprättande av ett poängsystem där en koppling mellan en stark dimension hos två ideologier ger en större avkastning "poäng" än en koppling mellan en svag dimension. För mig tenderar detta att bli överambitiöst samt för överstrukturerat, samt att det öppnar upp för en friare spelplan i själva tolkningsprocessen om jag endast vidhåller att det finns starkare och svagare dimensioner vilket kan rendera i svagare och starkare kopplingar än att jag börjar lägga ned tid på att konstruera någon form av ytterligare värderingssystem.

Vad gäller själva texttolkningen så kommer jag ta retoriken inom den politiska teorin i beaktning, eftersom jag tror att det även här går att urskilja eventuella kopplingar till analysverktygen. Viktigt att poängtera är att det inte räcker med att konstatera en "gemensam nämnare" mellan två politiska teorier för att etablera en koppling dem emellan, eftersom gemensamma nämnare i den politiska teoretiska spektrumet går att finna hos olika politiska teorier som kan stå ljusår ifrån varandra i samtliga dimensioner. Ett exempel är att den revolutionära socialismen förespråkar revolution för att omvälvla samhället och ta makten, och att det visar sig att nationalsocialismen förespråkar detsamma eller något liknande, så kan detta enligt min bedömning först och främst ses som en gemensam nämnare i två politiska teories värderingar än att det är ett bevis för en koppling rent politisk teoretiskt mellan dessa två ideologier. Ett utförligare resonemang kring detta kommer att fortgå i diskussionen efter själva texttolkningen.

För övrigt kommer jag i textanalysen agera uttolkare om vad texterna verkar försöka förmedla till mottagaren, vilket innebär att jag inte tänker försöka analysera avsändarens intentioner bakom vad de skrivit utan istället fokusera på vad de skrivit i relation till att förmedla ett politiska teoretisk budskap (Teorell & Svensson, 2007, s.102-103).

I min analys och diskussion så kommer jag ta upp en jämförelse, från nationalsocialismens sida, med den fascistiska politiska teorin. Detta gör jag utifrån den anledningen att jag vill pröva nationalsocialismens kopplingar på annat håll, eftersom om det går att bekräfta eller dementera en koppling nationalsocialismen och fascismen emellan så påverkar det utfallet, enligt min mening, hur det går att fastslå en koppling mellan nationalsocialismen och den klassiska socialismen, utifrån den anledningen att fascismen och socialismen till synes verkar så i direkt motsättning gentemot varandra inom flera områden, som om nationalsocialismen har koppling åt det ena hållet är det då möjligt att den kan inneha en koppling även gentemot den andra sidan?

Jag har dessutom medvetet undvikit att ta med sekundärkällor kring nationalsocialismens kopplingar till andra politiska teorier innan själva analysen av de politiska teoretiska texterna är gjorda utifrån den motiveringen att jag inte vill bli påverkad av någon annans subjektiva analys kring socialismens vara eller icke vara hos nationalsocialismen. Däremot ämnar jag ta med andra forskares syn kring den nationalsocialistiska politiska teorin i min sammanfattning och slutstats.

2 Textanalys

I själva textanalysen kommer jag framföra de textavsnitt i de tre böckerna, *Mein Kampf: En uppgörelse*, *Mein Kampf: Den nationalsocialistiska rörelsen* samt *The Myth of the Twentieth Century* som jag upplevt som relevanta i relation till frågeställningen. Dessa textavsnitt kommer framställas i citatform. Anledningen till detta är att ge läsaren en bättre insyn i själva tolkningsprocessen av de politiska teoretiska primärkällorna.

Samtliga böcker kommer att redovisas i kronologisk form, det vill säga att textavsnitten framförs i relation till hur de framförs i boken rent sidomässigt. I direkt koppling till dessa kommer det vara en uttolkning av andemeningen i dessa textavsnitt.

2.1 Textanalys; Mein Kampf - En uppgörelse

”Om socialdemokratin skulle ställas upp mot en sannare men lika hänsynslös genomförd lära, kommer den senare att segra, om också först efter hård strid.” (Hitler, 2010a, s. 84)

Vad som kan synes menas här är att det är den nationalsocialistiska rörelsen som skall vara den ”sannare” ideologiska aktören gentemot den socialdemokratiska, vilket på så sätt visar på att nationalsocialismen ser sig som en sann företrädare för socialismen.

”Ju mer jag fick inblick i socialdemokratins yttre väsen desto större blev min längtan att även förstå denna läras inre kärna.[...]Den är, för så vitt det rör sig om nationalekonomiska frågor, oriktig i sina påståenden och bevis, och, vad de politiska målen angår, lögnaktig.” (Hitler, 2010a, s. 92)

Det som framgår här är att vad gäller socialdemokratin i ekonomisk styrning och utopi så har den fel, men uppenbarligen inte gällande de övriga dimensionerna. Åtminstone inte i den grad de har i de två förstnämnda.

”Jag kunde så väl förstå alltsammans: att de var missnöjda med sin lott och förbannade ödet, som ofta slog dem hårt, hatade företagarna, vilka syntes dem som detta ödes hjärtlösa utmätningsmän och smädade myndigheterna, som i deras ögon inte hade någon medkänsla för deras belägenhet; att de offentligen protesterade mot livsmedelspriserna och genom gatudemonstrationer sökte göra fodringar gällande, allt detta kunde man utan vidare förstå. Men vad som var och förblev fullkomligt obegripligt, var det gränslösa hat, de kände mot sin egen nation, vars storhet de hånade, vars historia de smutskastade och vars stora män de släpade i dyn.[...]Nej. Ju mer jag lärde känna judarna, desto mera måste jag förlåta arbetaren. Den största skulden låg i mina ögon inte längre hos honom utan hos alla dem, som inte ansåg det mödan värt att förbarma sig över honom och med omutlig rättskänsla ge folkets egna söner vad de tillkom, samtidigt som de krossade förförarna och fördärvarna.” (Hitler, 2010a, s. 102, 105)

Retoriken här tar en ställning för arbetarna samt ålägger skulden på judarna som samhällsgrupp.

”Marxismens judiska lära förkastar naturens aristokratiska princip och ersätter kraftens och styrkans eviga företräde med massans antal och dödvikt. Den förnekar den enskilda människans personliga värde, bestrider betydelsen av nationalitet och ras och undandrar således mänskligheten förutsättningen för dess bestånd och dess kultur.” (Hitler, 2010a, s. 106)

Det är oklart vad som menas med ”naturens aristokratiska princip” men det görs uppenbarligen en distinkt motsättning gentemot den marxistiska teorin.

”Demokratin i våra dagars Västeuropa är förelöparen till Marxismen, utan vilken den över huvud taget vore otänkbar.” (Hitler, 2010a, s. 120)

Här förkastas den västeuropeiska demokratin, i vad som rimligast måste ses som den parlamentariska demokratin, som politisk styrelseform samt ett utmålade av marxismen i negativ dager.

”Man skall som snabbast och lättast förstå denna lika svagsinta som farliga mänskliga villfarelse, om man jämför den demokratiska parlamentarismen med en verklig germansk demokrati.[...]Som motsats härtill har vi den sanna germanska demokratin, som fritt väljer sin ledare och i full utsträckning förpliktar honom till ansvar för allt hans görande och låtande. Här är det inte fråga om någon majoritet, som avgör de olika frågorna, utan om en enda man, som har bestämmanderätten och som sedan står för sitt beslut med sitt liv om så krävs.” (Hitler, 2010a, s. 129-133)

Här förkastar man den parlamentariska demokratin med sitt majoritetsstyre och förespråkar istället en germansk demokrati där en ledare väljs och var i denne har absolut makt, vilket återspeglar nationalsocialismens politiska styrelseform.

”[...]den stora massans fattningsförmåga, som en gång för alla är och förblir begränsad[.]” (Hitler, 2010a, s. 140)

Följande citat ger ett uttryck för en människosyn hos nationalsocialismen där folk i allmänhet är av lägre förstånd och kommer så alltid att förbli.

”Skulle man för att förintä det parlamentet bli medlem av detsamma för att ’urholka det inifrån’, eller skulle man föra denna strid genom angrepp utifrån mot sagda institution som sådan?[...]Att genomföra en strid utifrån mot en dylik makt fordrar att rusta sig med orubbligt mod, men också att vara beredd till oändliga offer. Man griper tjuren vid hornen och kommer att få många svåra stötar och ofta störta omkull, för att kanske blott kunna resa sig med brutna leder, och först efter en mycket svår kamp skall segern tillfalla den dristige angriparen. Offerens storlek skall vinna nya stridsmän för saken, till dess slutligen ståndaktigen belönas med framgång. Men härtill behöver man folkets barn ur de breda lagren. Endast dessa är tillräckligt beslutsamma och ihärdiga för att kunna genomkämpa denna strid ända till det blodiga slutet. Men denna breda massa var just vad den alltyska rörelsen inte ägde; alltså hade den intet annat val än att gå in i parlamentet.” (Hitler, 2010a, s. 143-144)

Här förs ett resonemang kring metoder för samhällsförändring, där varken ett maktövertagande med våld utesluts eller ett maktövertagande där man utnyttjar de demokratiska parlamentariska institutionerna. Båda metoder är legitima, det hela beror på situationen och utgångsläget för att lyckas.

”Antag, att socialdemokratin blev tillintetgjord, vad ville man då ge massorna istället; Det fanns inte någon rörelse, av vilken man kunde vänta sig framgång i försöket att locka till sig de stora arbetarskarorna...” (Hitler, 2010a, s. 211)

Här går det att urskilja en uppenbar framställning av att endast en nationalsocialistisk rörelse kan ta över rollen som representant för arbetarna, vilket vittnar om en pro-arbetar inställning hos den nationalsocialistiska teorin.

”Ännu sämre var förhållandena på näringslivets område. Här hade det judiska folket faktiskt gjort sig ’oumbärligt’. Spindeln började så småningom suga blodet ur folkets ådror. På omvägen över krigskommissionerna hade man funnit ett medel att under hand ge det nationella och fria näringslivet nådestöten. Man framhöll nödvändigheten av en oinskränkt centralisering.” (Hitler, 2010a, s. 230)

Det som görs här är att judarna utmärks som en viktig enhet i samhället som är något som är av ondo. Dessutom presenteras en redogörelse kring den ekonomiska organiseringen genom ett försvar av det fria näringslivet och en motsättning gentemot en centralisering av ekonomin.

”[...]det internationella kapitalet herre över Tyskland; varmed det marxistiska folkbedrägeriets mål skulle vara nått. Nedbrytandet av den nationella ekonomin och uppbyggandet av det internationella kapitalets herravälde – ett mål, som tack vare dumheten och godtrogenheten, å ena sidan och den gränslösa fegheten å den andra, ju också uppnått.” (Hitler, 2010a, s. 232)

Vad som menas med det ”internationella kapitalet” måste tydas som kapitalismens ekonomiska styrning, vilket nationalsocialismen tydligen motsätter sig och istället förespråkar den ”nationella ekonomin”.

”Det skarpa frånskiljandet av börskapitalet från den nationella ekonomin erbjöd en möjlighet att motsätta sig det tyska näringslivets internationalisering utan att samtidigt med kampen mot kapitalet hota grundvalarna för en oavhängig nationell självhävdelse.[...]Kampen mot den internationella finans- och lånekapitalet har blivit den viktigaste programpunkten i den tyska nationens kamp för sin ekonomiska oavhängighet och frihet” (Hitler, 2010a, s. 249)

Här framförs en motsättning gentemot det ”internationella finans- och lånekapitalet”, som rimligtvis måste ses som en omskrivning av kapitalismens ekonomiska styrelseform, och istället framförs ett förespråkande för en tysk självständig och fri ekonomi.

”Jag började studera på nytt och förstod först nu innehållet i och avsikten med juden Karl Marx’ livsverk. Hans ’Kapitalet’ begrep jag rätt först nu, ävensom socialdemokraternas strid mot den nationella hushållningen, vilken strid endast har tilländamål att jämna vägen för det verkligt internationella finans- och börskapitalets herravälde.” (Hitler, 2010a, s. 250)

Tolkningen av detta är att marxismens och socialdemokratins mål, enligt nationalsocialismen, är den att öppna upp för det internationella finans- och börskapitalets herravälde som rimligen endast kan tydas som kapitalismens herravälde.

”Nu kom också den skarpa kontrasten mellan fattig och rik klart till synes. Överflöd och elände var så nära grannar, att följderna måste bli mycket sorgliga.[...] Följden härav syntes vara den politiska klyftan mellan klasserna.[...] I allt större utsträckning förkastade man de himmelska gudarna såsom föråldrade och otidsenliga, och i stället tände man rökoffer till guden Mammon.[...] Ett svårt tecken på ekonomiskt förfall var det långsamma upphörandet av den personliga äganderätten och den succesiva övergången av hela näringslivet i aktiebolagens ägande.[...] Internationaliseringen av det tyska näringslivet hade redan före kriget satts i gång på omvägen över aktien. Visserligen försökte en del av den tyska industrin fortfarande beslutsamt värja sig mot detta öde.[...] marxismen eftersträvade internationaliseringen av det tyska näringslivet, som kunde helt slutföras genom marxismens seger under revolutionen.” (Hitler, 2010a, s. 269-270)

Här görs ett uppenbart ställningstagande för de lägre privilegierade i samhället, varav skulden åläggs den allt mer utbredda girigheten. Nationalsocialismen går i försvar av den privata äganderätten gentemot kapitalismens dominans. Marxismens mål framställs vara det att öppna upp för kapitalismens herravälde.

”Om man indelade mänskligheten i tre kategorier: kulturens grundläggare, bärare och förstörare, skulle väl ariern vara den ende, som kunde komma i fråga som representant för den första gruppen. Från honom härstammar grunden och murarna till alla mänskliga skapelser, och blot den yttre formen och färgen är beroende av de olika folkens tillfälliga karaktärsdrag. Han lämnar de stora byggstenarna och planerna till allt mänskligt framåtskridande, och endast utförandet motsvarar de olika rasernas art och väsen.[...] Detta se vi tydligast på den ras, som var och förblir bärare av den mänskliga kulturens utveckling – nämligen arierna.” (Hitler, 2010a, s. 323, 327)

Tolkningen av denna textdel framhåller att ariern utgör en viktig enhet i samhället, och placeras enligt nationalsocialismen på den goda sidan av aktörer.

”Den största kontrasten till juden är ariern.[...]Då nu juden – av skäl, som jag strax skall komma till – aldrig varit i besittning av en egen kultur, har han alltid fått grundvalarna för sitt andliga arbete från andra. Hans intellekt har i alla tider utvecklats ur kulturvärlden omkring honom.[...]Nej, juden äger ingen som helst kulturbildande kraft...[...]Han är och förblir den typiske parasiten, en snyltgäst, som likt en skadlig bacill utbreder sig mer och mer, så snart en gynnsam jordmån inbjuder härtill.” (Hitler, 2010a, s. 333-338)

Juden framställs som en viktig enhet i samhället utifrån den nationalsocialistiska teorin och gestaltas som en onskans aktör.

”Skiljaktiga stånd- och yrkesintressen är inte liktydliga med klasskillnad utan är naturliga följdöreteelser av vårt ekonomiska liv. Yrkesgrupperingen står på intet sätt i vägen för en verklig folkgemenskap, ty denna består i nationens enhet i alla de frågor, som röra nationen som sådan.” (Hitler, 2010a, s. 371)

Det framgår av texttolkningen att enligt nationalsocialismen så är existensen av olika inackorderingar i samhällslivet rent naturligt och för nationalsocialismen är detta inte ett utlopp för klasskillnader och inte heller ett hinder för folkgemenskapens upprättande som uppenbarligen är nationalsocialismens svar på marxismens klasskamp.

”Den unga rörelsen är till sitt väsen och sin inre organisation antiparlamentarisk, d. v. s. den tar både i allmänhet och i fråga om sin inre uppbyggnad avstånd från en majoritetsprincip, som degraderar ledaren till enbart verkställare av andras vilja och åsikter. Rörelsen hävdar i stort som smått grundledarens ovillkorliga auktoritet parad med största ansvar.” (Hitler, 2010a, s. 376)

Här framgår att nationalsocialismen, i sin politiska styrning, är motståndare till den parlamentariska demokratin samt förespråkar en absolut ledare.

”Rörelsen ser inte sin uppgift i återställandet av en viss bestämd statsform och i kampen mot en annan, utan i skapandet av de principiella fundament, utan vilka varken republik eller monarki i längden kan bestå. Dess mission ligger inte i att grunda en monarki eller befästa en republik utan att skapa en germansk stat. Frågan om denna stats yttre utformning är inte av principiell betydelse utan bestämmas endast av frågan om den praktiska ändamålsenligheten.” (Hitler, 2010a, s. 377)

Nationalsocialismens mål är tydligen den att skapa en germansk stat, och hur den här staten skall vara utformad ges inga direkta riktlinjer, vilket gör bilden något mindre klar kring politisk styrning samt kring den nationalsocialistiska utopin.

2.2 Textanalys; Mein Kampf - Den nationalsocialistiska rörelsen

”Nej, i den frågan ska vi ej hänge oss åt några falska föreställningar: vår nuvarande borgerlighet har redan blivit värdelös för varje mänsklighetens högre uppgift, helt enkelt därför att den är utan kvalitet, för dålig. Och den är för dålig, mindre på grund av avsiktlig ondska än till följd av en otrolig indolens och allt, som följer därmed. Därför är dessa politiska klubbar, som existera under den gemensamma beteckningen ’borgerliga partier’, också sedan länge ingenting annat än bestämda yrkesgruppers och stånds intressens sammanslutningar, och deras mest upphöjda uppgift endast att på bästa möjliga sätt företräda egoistiska intressen. Att ett sådant politiserande ’bourgeois’-gille passar till vad som helst utom att göra en kamp, ligger i öppen dag; särskilt tydligt blir det, om man betänker, att den motsatta sidan ingalunda består av försiktiga kryddkrämare utan av proletära massor, som är upphetsade till det yttersta och beslutar att tillgripa den sista vägen.” (Hitler, 2010b, s. 44-45)

En uppenbar anti-borgerlig retorik och en pro-arbetar retorik gör sig gällande. Det vittnar om att nationalsocialismen till synes tar ställning för arbetarna, i alla fall inser dess potential, gentemot en passiviserad borglighet.

”Statens första uppgift i folkets tjänst och till dess väl är att bevara, vårda och utveckla de bästa raselementen, så är det tydligt, att denna omsorg inte bör sträcka sig endast till den lille folk- och raskamratens födelse, utan att den också måste uppfostra den avkomlingen till en värdefull individ för den senare fortplantningen” (Hitler, 2010b, s. 45)

Här framgår att den nationalsocialistiska staten har uppgiften att renodla rasen och indoktrinera dess avkomma så den kan fortsätta rasens fortplantning, vilket vittnar både om nationalsocialismens politiska styrning, dess utopi samt människosyn i form av att individens värde ligger i dess förmåga att föra vidare de renrasiga generna.

”Kunskapsstoffet måste planmässigt ordnas enligt dessa synpunkter, planmässigt måste uppfostran ordnas så, att den unga människan, när hon lämnar sin skola, inte är till häften pacifist, demokrat eller vad som helst utan helt och hållet tysk.[...]Den innerliga förmälningen mellan nationalism och socialrättfärdighetskänsla måste inpräntas i hjärtat, ännu medan det är ungt. Då kommer det en gång att växa fram ett folk av medborgare, förenade med varandra och sammanlänkade av en gemensam kärlek till en gemensam stolthet, orubblig och oövervinnlig för all framtid.” (Hitler, 2010b, s. 64-65)

Här förs resonemanget vidare om fortsatt bevästande av betydelsen om indoktrinering. Dessutom så framställer författaren nationalsocialismen i omskrivningen; ”förmälningen mellan nationalism och socialrättfärdighetskänsla”, vilket vittnar om innebörden kring begreppet nationalsocialism och dess två sammanlänkande beståndsdelar.

”Rädslan för kroppsarbete skulle just ha sin grund i att kroppsarbetarens kulturnivå till följd av den sämre avlöningen med nödvändighet pressas ned och att därmed ett berättigande skulle ges för en allmän lägre värdering. I detta ligger mycken sanning. Just därför måste man i framtiden akta sig för en alltför stor differentiering i löneförhållandena. Det vore det sorgligaste tecknet på en tids förfall, att driften till högre kulturell verksamhet vore beroende av högre löner. Om denna åsikt hittills varit den enda normgivande på vår jord, skulle mänskligheten aldrig ha uppnått sina högsta vetenskapliga och kulturella rikedomar.” (Hitler, 2010b, s. 74-75)

Här förs en redogörelse om ett uppenbart motstånd i att se arbetarnas verksamhet av lägre värde, dessutom ett förespråkande för minskande av de ekonomiska och sociala klyftorna mellan olika yrkesgrupper i samhället.

”Folkstaten indelar sina invånare i tre klasser: medborgare, undersåtar och utlänningar. Genom födelsen blir man principiellt endast undersåte. Detta berättigar i och för sig själv ännu icke till innehav av offentliga ämbeten och ej heller till politisk verksamhet, sådant som deltagande i val, vare sig aktivt eller passivt.[...]Utlänningen skiljer sig från undersåten endast i så måtto, att han är undersåte i en främmande stat. Den unge undersåten av tysk nationalitet är förpliktigad att genomgå den skolutbildning som är föreskriven varje tysk.[...]Den oförvitlige och friske unge mannen erhåller sedan, efter fullbordad värnplikt, under högtidliga former sin medborgarrätt.[...]Den tyska flickan är undersåte och blir först med sitt giftermål medborgare. Men dessutom kan medborgarrätt även förlänas den i förvärvslivet engagerade kvinnliga tyska undersåten.” (Hitler, 2010b, s. 79-80)

Här framgår den nationalsocialistiska statens presentation av den politiska och sociala hierarkin i samhället, där det skall finnas tre klasser medborgare, undersåtar samt utlänningar, alla med olika rättighetsgrad. Det görs även en betoning kring de olika rättigheterna mellan man och kvinna, vilket allt som allt vittnar om nationalsocialismens människosyn.

”Men just detta skall principiellt skilja den folkliga världsåskådningen från den marxistiska, att den icke blot erkänner rasens betydelse utan på samma gång även personlighetens och därmed gör dessa till stöttepelare för hela sin byggnad. Det är de bärande grundsatserna i dess världsuppfattning.” (Hitler, 2010b, s. 88)

Det som framgår här är att skillnaden mellan nationalsocialismen och marxismen är att den förstnämnda är förespråkare för rasen och personligheten. Det vittnar om att nationalsocialismen hävdar att det som skiljer den åt marxismen är rasismen och tillsynes en form av individualism.

”Om den folkliga idén vill komma ifrån sin nuvarande famlande och oklara form och nå ett påtagligt resultat, måste den välja ut några bestämda ledande tankar ur sin vidsträckta tankevärd, vilka genom sitt väsen och innehåll är ägande att binda vid sig en bredare människomassa och då närmast den, som ensam kan säkra framgången av kampen för denna idé, denna världsåskådning, det är den tyska arbetarklassen.” (Hitler, 2010b, s. 98)

Här görs ett betonande om nationalsocialismens behov av arbetarklassen för att kunna etablera sig samt gripa makten vilket vittnar om en metod för samhällsförändring samt att arbetarna utgör en viktig enhet i samhället.

”Detta får den nationalsocialistiska rörelsen aldrig glömma och den får i synnerhet aldrig låta sig påverkas av dessa borgerliga gröngölingar, som vet allting bättre men icke desto mindre har spelat bort en stor stat, sin egen existens och sin klass’ herravälde. Ja, de är verkligen oerhört kloka, kan allt, förstår allt – men ett har de inte förstått, nämligen att förhindra det tyska folket att falla i marxismens armar.” (Hitler, 2010b, s. 120)

Uppenbar anti-borgerlig retorik, vilket vittnar om nationalsocialismens betonande om dessa som en viktig enhet i samhället eftersom deras handlande är av yttersta betydelse för samhällsförändringen.

”Den vanliga borgerligheten var ju fullkomligt förfärad över, att även vi hade tagit till bolsjevikernas röda färg, och man fann det hela ganska tvetydigt. I det tysta viskade de tysknationella andarna till varandra, att de misstänkte, att vi i grund och botten var en sorts marxister, kanske rätt och slätt maskerade marxister eller ännu hellre socialister. Ty än i denna dag har inte dessa ljushuvuden förstått skillnaden mellan socialism och marxism[...]” (Hitler, 2010b, s. 124)

En till synes strävan om att markera skillnaden mellan socialism och marxism från nationalsocialismens sida, vilka i så fall vittnar om att nationalsocialismen ser sig själv som en socialistisk ideologi.

”Som nationella socialister ser vi vår flagga vårt program. I det röda ser vi rörelsens sociala tanke, i det vita den nationalsocialistiska, hakkorset symboliserar vår uppgift att kämpa för den ariska rasens seger och samtidigt segern för det skapande arbetets tanke, vilken varit och skall förbli antisemitisk.” (Hitler, 2010b, s. 137)

Ett betonande om att man är ”nationella socialister” där man dessutom återger sin ideologi i sina partifärger, varav den sociala tanken möjligtvis kan tolkas som den socialistiska delen men där man samtidigt även framhäver den vita färgen som själva nationalsocialismen, vilket skapar en viss oklarhet i vad man då menar med ’socialism’ i begreppet ’nationalsocialism’ samt vad man menar med ’social tanke’.

”Vi marscherade nu tillbaka den väg, vi kommit, för att nå våra kvarter, och där måste vi nu slutligen bilda front. När man inte kunde rubba hundramannagruppernas lugn med skrik och sårande tillmälen, så grep representanterna för den sanna socialismen, jämnligheten och broderskapet till stenar.” (Hitler, 2010b, s. 186)

En uppenbar ironisk retorik där man egentligen karaktäriserar motståndarna som representanter för en falsk socialism varav nationalsocialismen är en representant för den sanna.

”Vid våra försök att finna de metoder, som snabbast och lättast skulle kunna bana väg för rörelsen till den stora massans hjärtan, mötte vi alltid den invändningen, att arbetarna aldrig skulle komma att tillhöra oss helt och fullt så länge deras ekonomiska och yrkesintressen företräddes av andra politiska organisationer.” (Hitler, 2010b, s. 231)

Arbetarna framställs än en gång som en viktig enhet, främst för samhällsförändringen.

”Jag har där intagit den ståndpunkten, att så länge inte vare sig genom statliga åtgärder (som dock för det mesta är ofruktbara) eller att en allmän nyorientering inträder i arbetsgivarnas hållning gent emot arbetarna, så återstår för dessa ingenting annat än att, med åberopande av sin rätt som likvärdiga kontrahenter inom näringslivet, själva bevaka sina intressen. Jag betonade vidare, att en sådan intressekamp vore helt i folkgemenskapens anda, om därigenom sociala orättvisor förebyggdes, vilka annars i framtiden måste skada hela folkgemenskapen.” (Hitler, 2010b, s. 233)

Ytterligare försvar av arbetarna och dessas intressen, främst genom dess konflikt mot näringslivet, vilket cementerar deras roll som en viktig samhällsenhet utifrån den nationalsocialistiska teorin. Det görs dessutom ett försvar av folkgemenskapen vilket framställs allt mer som en grundvärdering gentemot marxismens klasskamp.

”Den måste inse det även av det skälet, att en verklig nationalsocialistisk uppfostran av såväl arbetsgivare som arbetstagare, i betydelsen av ett ömsesidigt infogande inom folkgemenskapens ram, inte kan bibringas genom teoretiska kunskaper, upprop eller förmaningar, den ges i den dagliga livskampen.” (Hitler, 2010b, s. 234)

Än en gång ett betonande av folkgemenskapens betydelse, vilket cementerar det som en del i den nationalsocialistiska teorin.

”Den nationalsocialistiska fackföreningen är inget klasskampsvapen utan en yrkessammanslutning. Den nationalsocialistiska staten vet icke av några klasser utan endast medborgare, vilka alla i politiskt hänseende har samma rättigheter och därför även samma skyldigheter. Dessutom tillkommer undersåtar, vilka dock är fullkomligt rättslösa i statspolitiska hänseenden.[...]Det är inte fackföreningen, som är inställd på klasstrider utan marxismen har gjort den till ett verktyg för sin klasskamp.” (Hitler, 2010b, s. 235)

Här framgår det att nationalsocialismen bekänner sig inte till varken klasser eller klasskamp, och att hierarkin i samhället skall inte grundas på klasstillhörighet utan om man som människa faller inom ramen för medborgare eller undersåte, vilket vittnar både om grundvärderingar samt människosyn hos den berörda politiska teorin.

2.3 Textanalys; The Myth of the Twentieth Century – An Evaluation of the Spiritual-Intellectual Confrontations of Our Age

“It must be said here at once that the crassly individualistic, private capitalistic Roman law created Roman strength but – released from its environment of intrinsic type – had a disintegrating effect on the Germanic essence. It must again be eliminated if we wish to recover our health.” (Rosenberg, 2011, s. 323)

En form av anti-individualistisk retorik och en direkt anti-kapitalistisk retorik, vilket ytterligare betonar nationalsocialismens motstånd främst till kapitalismen, vilket ytterligare vittnar om den ekonomiska organiseringens vara och icke vara.

“The establishment of equal rights is not, despite claims to the contrary, a cultural goal worth striving for.” (Rosenberg, 2011, s. 329)

Här framgår det att jämlikheten är inget som nationalsocialismen tar i beaktning vilket vittnar om människosynen hos denna politiska teori.

“But we must be clear on one point: only men must be and remain judges, soldiers, and rulers of state.” (Rosenberg, 2011, s. 337-338)

Ett ytterligare betonande kring den distinkta skillnaden i värde mellan män och kvinnor, vilket än en gång värdelägger nationalsocialismens människosyn.

“With sword and plough! For honour and freedom! So runs the battlecry of a generation which wishes to erect a new Reich and which seeks standards of value by which it can judge its actions and its fruitful strivings. This battlecry is nationalistic. And socialistic!” (Rosenberg, 2011, s. 352)

Här framgår en retorik som hävdar den nationalsocialistiska rörelsens beståndsdelar det vill säga nationalism och socialism, vilket dessutom vittnar om en identifiering med socialismen.

“Socialism generally describes an ideology which demands the subordination of the individual to the will of a collective, be this class, church, state or people. But this fixed idea is completely devoid of context and allows free play to all arbitrary connotations since the essential content of the world is ignored[...]socialism signifies the safeguarding of the individual essence carried through by a collective, or in entire communities, from every exploitation of their work.” (Rosenberg, 2011, s. 352)

Tolkningen av denna textpassage ger uttryck för att socialismens egentliga innebörd, såsom den är inom den nationalsocialistiska teorin, är att den handlar om samhällets beskyddande av individen från att inte få sitt arbete exploaterat, vilket i sin tur ytterligare vittnar om en anti-kapitalistisk retorik, men även en uttolkning av att man ser sig själv som en socialistisk rörelse.

“The communistic folkish destructive ravings against the property values of all nations are making real socialism possible. The result was not struggle, but an equation of real nationalism with real socialism, a synopsis with foundations.” (Rosenberg, 2011, s. 353)

Här görs en betoning kring den riktiga socialismen och den riktiga nationalismen, kopplat till den nationalsocialistiska teorin, vilket precis som i föregående textpassage vittnar om att nationalsocialismen identifierar sig som en socialistisk ideologi.

“[...]socialism is a measure of state carried through for the protection of the entire people from all exploitation, and further, it offers a measure of state protection of the individual from private lust for profit.” (Rosenberg, 2011, s. 357)

Än en gång en betoning kring socialismens egentliga innebörd och funktion, och än en gång en anti-kapitalistisk retorik.

“Democracy spawns only as a tool of capitalism and the moneyed classes.” (Rosenberg, 2011, s. 361)

Här förs ett fortsatt resonemang grundat i anti-kapitalistisk retorik samt anti-demokratisk retorik.

“This trend has been consciously protected by democracy and by Marxism in order to enlarge in this way the proletarian host. A true folkish policy must proceed in exactly the opposite way. The deproletarianisation of our nation – and of every other – is conceivable only through the conscious demolition of our great cities and the foundation of new centers.” (Rosenberg, 2011, s. 365)

Här utläses en retorik där proletärerna anses vara ett dåligt element, och där man förespråkar en avproletarisering av samhället. Proletärerna här behöver inte kopplas samman direkt med arbetarna som sådana, men att proletärerna istället är fattiga fabriksarbetare i städerna som gärna söker sig till marxismen, det vill säga en form av marxistisk arbetarklass än en nationalsocialistisk. För att förhindra detta så måste dessa plattformar för proletariatet undermineras. Det hela är dock mycket tvetydigt och obskyrt i relation till vad som tidigare nämnts inom den nationalsocialistiska teorin.

“The coming Reich is thus, as elaborated, Nationalist and Socialist. This means that it is not founded on mere votes, but on type welding passion and racially linked mankind. Nationalism in the most passionate form is the prerequisite and final goal of action. Socialism is state safeguarding of the individual under the mark of recognition of his individual honour and in favor of racial protection.” (Rosenberg, 2011, s. 367)

Här framförs en betoning kring den nationalsocialistiska staten som både nationalistisk och socialistisk, vilket än en gång vittnar om en socialistisk identifiering.

“Strikes and lockouts in their present form are products of the liberal idea. The first has nothing to do with socialism, while the second, nothing to do with national economy. Both parts emanate from the egoism of a class and its class interests, without regard to the folkish totality.” (Rosenberg, 2011, s. 386)

Tolkningen av texten framhåller att den sanna socialismen har inget med klasskamp att göra och det som skall eftersträvas är folkgemenskapen, vilket vittnar om nationalsocialismens grundvärderingar och en fortsatt socialistisk identifiering.

“Thus, seen ever from this side of practical life, the old pseudonationalism and the old pseudosocialism die under our eyes accompanied by violent convulsions. Both were and are coupled unnaturally with cartel democracy. Both were poisoned through it and can be rid of the poison only through the new nationalism and socialism. Only in this way can we establish a readiness for a new state of racial organic life.” (Rosenberg, 2011, s. 386-387)

Här framförs ett betonande kring att där finns en låtsas nationalism och en låtsas socialism men där endast nationalsocialismen kan rena dessa två och skapa en sann nationalism och en sann socialism.

“Socialism is for us not only the deliberate inauguration of folkish protective measures, nor just an economic or social political scheme[...]the wards of socialism and nationalism are not opposites but, in the deepest essence, one and the same in the same philosophic terms.” (Rosenberg, 2011, s. 388)

Det framförs här att nationalism och socialism är förenbara ting rent filosofiskt, vilket fortskrider retoriken kring att nationalsocialismen representerar den sanna socialismen och ingen annan.

“Our mission is thus. One group in Germany declares that one must realize Nationalism. Another answers, only after the former Marxist parties had betrayed Socialism. A new movement is summoned to realize Socialism. There now exists no abstract Nationalism, just as there exists no abstract Socialism.” (Rosenberg, 2011, s. 425-426)

Det som framgår av tolkningen av texten här är att marxismen förrådade socialismen och att det nu är enligt nationalsocialismen själv den rörelse som endast som kan återskapa den konkreta socialismen, istället för den tidigare abstrakta socialismen, vilket ännu en gång vittnar om en identifiering med det socialistiska begreppet.

3 dimensioner Nationalsocialismens

Här kommer jag framställa den nationalsocialistiska politiska teorins värderingar inom de sju dimensionerna som används av Reidar Larsson utifrån den som framgån i textanalyserna av det politiska teoretiska materialet.

Grundvärderingar: Marxismen och kapitalismen är verktyg i händerna på judarna som försöker förorena den ariska rasen och ta över herraväldet. Folket skall leva i en gemenskap under en enväldig ledare.

Människosyn: Jämlikhet är inget som eftersträvas, istället finns där strikta sociala, etniska och politiska hierarkier i samhället, mellan kvinnor och män, samt mellan den egna rasen och andra raser men även mellan dugliga och odugliga människor inom den egna rasen. Människor i allmänhet är dessutom av lägre förstånd och måste leda. Folket skall indoktrineras så att rasen behålls ren.

Viktigaste enhet i samhället: Både arbetarna och borgarna utgör betydande element inom samhällskroppen, arbetarna i form av verktyg för maktövertagandet och borgarna som de som besitter den formella makten. Dock så avisas all form av klassmedvetenhet och klassmotsättningar, istället förespråkas en folkgemenskap där arbetstagare och arbetsgivare skall leva i fred för nationens bästa. I och med detta så ligger egentlig fokus på viktigare enheter i samhället, det vill säga inte på arbetarna och på borgarna utan på arierna och judarna och den raskamp som där emellan lägger grunden för respektives ras överlevnad och dominans.

Metoder för samhällsförändring: Maktövertagandet kan endast ske med hjälp av arbetarna, och den kan ske med våld eller genom att utnyttja den demokratiska parlamentarismens institutioner.

Politisk styrning: Den parlamentariska demokratin skall avskaffas och majoritetstyret skall bort. Istället skall den germanska demokratin ta dess plats som i sin tur varken skall representera en monarki eller en republik utan skall vara en folkstat där en absolut ledare väljs och som sen har totalt ansvar och totala maktbefogenheter.

Ekonomisk organisation: Man motsätter sig både centraliseringen av ekonomin samt den kapitalistiska börs- och lånemarkanden. Istället förespråkas en nationell fri ekonomi som kan tydas som att det får förekomma ett privat näringsliv så länge dess verksamhet gynnar endast nationen och inte splittrar folkgemenskapen.

Utopi: Vad som framgår så är den nationalsocialistiska utopin den att det skall finnas en germansk stat utan kapitalism, marxism eller judar eller andra rasfrämlingar och med ett renrasigt ariskt folk som lever i gemenskap.

4 Diskussion

Här kommer jag göra en jämförelse mellan dimensionerna hos den klassiska socialismen, det vill säga mitt analysverktyg och dimensionerna hos nationalsocialismen, kopplat till min frågeställning. Den klassiska socialismen representeras både av den revolutionära socialismen samt den reformistiska socialismen, vilket innebär att jag kommer dra kopplingar till var och en för sig självt om det visar sig nödvändigt, men det är fortfarande rent övergripande en referens till den klassiska socialismen i dess helhet, det vill säga om där finns en koppling främst mellan revolutionär socialism och nationalsocialism så kommer det hänvisas som en koppling mellan klassisk socialism och nationalsocialism.

4.1 Dimensionell jämförelse

Grundvärderingar: Vad gäller denna dimension finns där inga gemensamma nämnare mellan de två politiska teorierna överhuvudtaget. Den revolutionära socialismen talar om de marxistiska naturlagarna medan den reformistiska socialismen talar om de kantianska moraliska principerna, vilket inte visar på något samband med nationalsocialismen hävdade om judarna som den stora fienden samt om folkgemenskapens upprätthållande och rasens bevarande. Det finns alltså från den klassiska socialismen å ena sidan ett proklamerande om produktionssamhället och klassamhällets styrning och orättvisor och å ena sidan ett bestående om betydelsen om respekten av människors värde, medan nationalsocialismen propagerar för rasism och en avsaknad av klassmotsättningar.

Människosyn: Här propagerar den reformistiska socialismen för att alla människor är jämlika och skall vara jämlika både politiskt, socialt och ekonomiskt. Den revolutionära socialismen menar däremot att det finns de som har bättre förstånd än andra, och att den okunniga massan måste indoktrineras in i det nya systemet vilket också utgör den gemensamma nämnaren till nationalsocialismen, men som däremot proklamerar att där inte skall finnas en jämlikhet överhuvudtaget, varken politiskt, socialt eller ekonomiskt, något som den revolutionära socialismen till synes verkar ha som långsiktigt mål. Dessutom så fortsätter nationalsocialismen att betona rasens betydelse vilket inte på något sätt berörs inom den klassiska socialismen.

Viktigaste enhet i samhället: Arbetarna utgör ett centralt element inom den klassiska socialismens både grenar, vilket är en gemensam nämnare med nationalsocialismen som betonar arbetarnas betydelse. Dock så överskuggas denna betydelse av den allt mer viktiga motsättningen mellan arier och judar. Nationalsocialismen berör heller inte det ekonomiska systemet som en viktig samhällsenhet eller propagerar för en världsrevolution som det görs inom den revolutionära socialismen. Dock så finns där en gemensam nämnare från nationalsocialismens sida gentemot den reformistiska socialismen gällande nationalstatens betydelse men den förstnämnda sätter den i en större betydelse än den sistnämnda.

Metoder för samhällsförändring: Den revolutionära socialismen hävdar våldet som en viktig metod för att ta makten och omdana samhället, medan den reformistiska socialismen istället hävdar användandet av det demokratiska systemet, som uppenbarligen kan ses som den parlamentariska demokratin. Nationalsocialismen anser att båda dessa metoder för maktövertagande är fullt rimliga, dock så hyser man inte den respekt för demokratin som den reformistiska socialismen gör. Nationalsocialismen och den revolutionära socialismen har dess utom gemensamt att man betonar arbetarna eller arbetarklassen som ett verktyg i samhällsförändringen. Det går att utstudera en gemensam nämnare här till den klassiska socialismen i dess helhet, från nationalsocialismens sida.

Politisk styrelseform: Ett förakt gentemot den parlamentariska demokratin samt ett förespråkande för diktaturen från den revolutionära socialismen sida. Den reformistiska socialismen värnar istället den demokratiska parlamentarismen. Här framgår en direkt gemensam nämnare till den revolutionära socialismen från nationalsocialismens sida, som hävdar den enväldiga ledarens betydelse och den parlamentariska demokratis värdelöshet. Nationalsocialismen propagerar dock för den så kallade 'germanska demokratin' vilket fortsätter att föra in rasismens betydelse, vilket i sin tur skapar en politisk teoretisk kontrast gentemot den klassiska socialismen.

Ekonomisk organisation: Ett förstatligande av ekonomin samt en upplösning av den privata marknaden i förmån för planhushållning, vilket kan sammanfattas som en 'centraliserad ekonomi' är den revolutionära socialismens ekonomiska organisering. Den reformistiska socialismen hävdar detsamma, även om ett fullt förstatligande inte genomförs skall åtminstone viktiga enheter förstatligas, bankerna som exempel. Denna ekonomiska organisation går stick i stäv med den nationalsocialistiska, som visserligen motsätter sig den kapitalistiska marknadsekonomin men som istället förespråkar en till synes 'nationalistisk marknadsekonomi' där privat näringsliv får existera så länge det gynnar nationen. Här finns med andra ord en stark kontrast mellan den klassiska socialismen och nationalsocialismen.

Utopi: Den revolutionära socialismen förespråkar både det klasslösa- samt det statslösa samhället, varav den reformatoriska socialismen enbart förespråkar det klasslösa samhället. Eftersom nationalsocialismen inte anförtror sig till klassindelningen så finns det på sin vis inte heller något tal om ett klasslöst samhälle, den gemensamma nämnaren med den reformistiska socialismen är visserligen den att båda är emot det statslösa samhället, men där nationalsocialismen betonar de rasistiska i statsbildningen genom den så kallade 'germanska staten' vilket inte går att finna hos den klassiska socialismen.

4.1.1 Dimensionell jämförelse; Sammanfattning

Utifrån detta är sammanfattningen således att där finns ett antal gemensamma nämnare mellan klassisk socialism och nationalsocialism, och med gemensamma nämnare menas att de båda politiska teorierna har liknande uppfattning kring vissa värderingar. Låt oss dock ta de tre tidigare utvalda dimensionerna som jag ansåg utgöra de mer betydelsefulla i att kunna bestyrka eller dementera en eventuell koppling mellan två politiska teorier.

Vad gällande 'Viktigaste enhet i samhället' så är den huvudsakliga gemensamma nämnaren att de båda politiska teorierna hävdar att arbetaren är en viktig enhet i samhället, dock så betonas den i högre grad av den klassiska socialismen medan den tonas ner på grund av motsättningen mellan arierna och judarna hos nationalsocialismen. När det kommer till den gemensamma nämnaren kring nationalstaten mellan reformistisk socialism och nationalsocialism upplever jag den som relativt svag. Sammanfattningsvis går det att säga gällande denna dimension att där finns en gemensam nämnare, det vill säga arbetarna, mellan de två politiska teorierna, men att detta inte enskilt kan lägga någon grund för en eventuell koppling.

När det kommer till 'Metod för samhällsförändring' så går där att finna en starkare gemensam nämnare här än hos den förra dimensionen, här ligger nationalsocialismen nämligen nära den revolutionära socialismen, vilket ger utlopp för att där skulle kunna finnas en grund för en eventuell koppling i detta specifika avseende.

Slutligen så är det 'Ekonomisk organisering' som berörs, där det egentligen inte går att finna några gemensamma nämnare överhuvudtaget, förutom det att de båda politiska teorierna är anti-kapitalistiska, men den gemensamma nämnaren undermineras i att nationalsocialismen trots allt tillåter ett privat näringsliv medan den klassiska socialismen inte gör det. Utifrån detta skulle man kunna fastslå att ingen koppling finns inom denna dimension hos de två politiska teorierna.

Utöver dessa tre huvuddimensioner så går det att fastslå gemensamma nämnare främst inom ”Politisk styrning” och delvis ”Människosyn”. Sammanfattningsvis går det att visa på att där finns starka gemensamma nämnare inom ”Metod för samhällsförändring” och ”Politisk styrning” samt delvis till ”Människosyn” och ”Viktigaste enhet i samhället”. Utifrån detta visar det således på en svag koppling mellan nationalsocialismen och den klassiska socialismen. Men om nu de två politiska teorierna inte har någon koppling till varandra, vilken annan pre-nationalsocialistisk politisk teori kan då nationalsocialismen inneha kopplingar med? Låt oss studera fascismen.

4.2 Fascismens dimensioner

Grundvärderingar: Samhället skall vara auktoritärt, staten skall vara i centrum och driva på för dess storhet och dess expansion. En tro på att livet utgör en kamp mellan den starke kontra den svage, varav endast den starke överlever. (Larsson, 2006, s. 104)

Människosyn: Folket är inte i stånd att styra landet utan de skall ledas och majoriteten utgör inte ett legitimt argument för ett styre. I och med att den starke bekämpar den svage, och endast den starke är ämnad till överlevnad vittnar detta inte bara om en elitistisk syn men också en starkt utpräglad syn på ett ojämlikt samhällssystem. (Larsson, 2006, s. 104, 105)

Viktigaste enhet i samhället: Det skall finnas en totalitär stat som innefattar allt och inget skall finnas utanför statens omfång samt att folket är den betydande aktören. Individerna är av mindre betydelse utan det är kollektivet som utgör samhället. (Larsson, 2006, s. 106, 107)

Metoder för samhällsförändring: Makten skall gripas med våld och det är endast genom våldet som det går att utkristallisera vilket folk som är värdigt att styra. (Larsson, 2006, s. 107)

Politisk styrning: Den parlamentariska demokratin skall avskaffas och ersättas med en totalitär stat med en enväldig ledare. Korporatism skall införas där parlamentet utgörs både av det fascistiska partiet samt korporationer från närings- och yrkeslivet. (Larsson, 2006, s. 106, 108)

Ekonomisk organisation: Upprättandet av korporatism som ekonomisk organisering, där korporationerna representerar både arbetstagare och arbetsgivare. Det ekonomiska näringslivet skall gynna nationen, och klasskampen skall försvinna i utbyte med en till synes gemenskap som endast kan ses som en klassgemenskap. En anti-kapitalistisk hållning men samtidigt ett accepterande av det privata näringslivet så länge det är en del av nationens vinning. (Larsson, 2006, s. 102, 108-109)

Utopi: Enligt fascismen är varken lycka eller ett långsiktig stabilitetssamhälle möjligt och kampen för tillvaron kommer hela tiden att fortsätta. (Larsson, 2006, s. 109-110)

4.2.1 Dimensionell jämförelse & Sammanfattning

Om det nu görs en jämförelse mellan de nationalsocialistiska och fascistiska dimensionerna, går det då att utkristallisera en annan politisk teoretisk koppling än mellan de nationalsocialistiska och klassiskt socialistiska dimensionerna?

Vad gällande "Grundvärderingar" så finns där en gemensam nämnare kring det icke-demokratiska samhället och den enväldiga ledaren, men även en tillsynes gemensam uppfattning kring 'den starkes överlevnad och den svages undergång', även om fascismen inte antar den rasism som nationalsocialismen har i sin politiska teori.

I "Människosynen" så finns där en gemensam misstro till att den breda massan är kapabel till att styra samhället. Precis som i "Grundvärderingarna" så finns där synen på den starkes överlevnad som förenar de två politiska teorierna även om i detta fall rasismen inte är en del av fascismen.

När det kommer till "Viktigaste enhet i samhället" så är där en större avsaknad av gemensamma nämnare, nationalsocialismen lyfter fram arbetarna och främst judarna och arierna som viktiga element i samhällskroppen, något som helt saknas inom fascismen. Fascismen betonar staten, och visserligen folket, men inte i rasliga termer, medan nationalsocialismen lyfter fram rasfrågan som en av grundpelarna inom samhället.

Kring "Metoder för samhällsförändring" så finns där en gemensam nämnare kring att båda förespråkar våldet som en lämplig metod för att ta makten. Nationalsocialismen anser dock, till skillnad från fascismen, att arbetarna utgör en central del i maktövertagandet samt att den demokratiska parlamentarismen kan utnyttjas som en alternativ metod för att ta makten.

När det gäller ”Politisk styrning” så är nationalsocialismen och fascismen överrens om att en enväldig ledare skall styra staten, dock så talar nationalsocialismen om den ’germanska demokratin’ medan fascismen inte tar ställning för någon demokratiform överhuvudtaget, utan betonar den ’totalitära staten’. Fascismen hävdar också att den politiska styrningen i stor grad även skall innefatta korporationer, och betonar därmed korporatismens betydelse som styrning vilket nationalsocialismen inte gör.

Vad gäller den ”Ekonomiska organiseringen” så är egentligen den enda skillnaden mellan fascismen och nationalsocialismen att den förstnämnde betonar korporatismen som en del av ekonomin och dess organisering, något som inte nationalsocialismen gör. De politiska teorierna går båda emot klasskampen och slår ett slag för en form av ’nationell gemenskap’ som innefattar arbetstagare och arbetsgivare, samt så försvaras även det privata näringslivet både av fascismen och av nationalsocialismen, utifrån det att det kommer till nationens gagn.

När det kommer till ”Utopi” så finns inga egentliga gemensamma nämnare mellan fascismen och nationalsocialismen, även om Reidar Larsson betonar motsatsen (Larsson, 2006, s. 109-110).

Sammanfattningsvis så går det att konstatera att mellan nationalsocialismen och fascismen så finns där delvisa gemensamma nämnare inom ”Grundvärderingar”, ”Människosyn”, ”Metoder för samhällsförändring” samt ”Politisk styrning”, och direkta gemensamma nämnare när det kommer till ”Ekonomisk organisering”.

5 Sammanfattning & slutsats

Vad går det slutligen att sammanfattningsvis säga om nationalsocialismens kopplingar till andra politiska teorier, och främst socialismen? Utifrån de dimensionella jämförelserna så kan det konstateras att det finns gemensamma nämnare mellan den klassiska socialismen och nationalsocialismen inom ett flertal områden. Dessa gemensamma nämnare är dock i huvudsak relativt svaga, och är till synes och sist enbart gemensamma nämnare. Men hur pass många gemensamma nämnare behöver det finnas innan en koppling mellan två politiska teorier kan bekräftas? Det kan ju rimligen vara så att det finns hur många gemensamma nämnare som helst, men att detta inte bekräftar att där finns en koppling, eftersom det faktiskt kan vara så att en politisk teori kan uppstå mer eller mindre av sig självt, utan en klar koppling till andra politiska teorier, och att de delar olika gemensamma värderingar kan faktiskt vara en ren slump.

Men är det slumpen vi skall anförtro oss till i vårt vetenskapliga arbete, är det detta som skall bli svaret när vi inte kan utkristallisera ett svar mer simpla analysverktyg? Förhoppningsvis inte, men samtidigt måste vi vara medveten om att de vetenskapliga undersökningar vi gör enbart skrapar på ytan till en dörr av hemligheter som förmodligen aldrig kommer öppnas upp. Med detta sagt så vill jag bara konstatera att det är svårt att verkligen uttolla sanning bakom politiska teories kopplingar till varandra, för bakom dessa politiska teorier finns människor som format dem och som tagit inspiration från olika områden i sitt liv och sin närmiljö och som alla haft mer eller mindre olika intentioner bakom sitt handlande.

För att dock gå tillbaka till dimensionerna, låt oss belysa de tre utvalda dimensionerna, ”Viktigaste enhet i samhället”, ”Metod för samhällsförändring” samt ”Ekonomisk organisation”. I den förstnämnda finns där en delvis gemensam grund, i den andra en något starkare gemensam grund, varav i den sista så finns där egentligen inget gemensamt överhuvudtaget. När utvärderingen av dessa tre dimensioner adderas ihop, går där att konstatera en direkt koppling från den nationalsocialistiska teorin till den klassiskt socialistiska teorin? Svaret är rimligen nej, men det är inget grundmurat nej eftersom där finns relativt klara gemensamma nämnare.

Om vi då adderar de andra dimensionerna in i utvärderingen vad får vi då för resultat? När det gäller "Grundvärderingar" finns där egentligen inga gemensamma nämnare, gällande "Människosyn" finns vissa svaga exempel på en gemensam grund, gällande "Politisk styrning" så är de gemensamma nämnarna något klarare än hos den förra dimensionen, och slutligen när det kommer till "Utopi" så går det heller inte att se några gemensamma drag dem emellan. En sammanfattning av allt detta ger oss bilden att enbart i två dimensioner, varav den ena är utsedd till en "huvuddimension" går där att etablera starka gemensamma nämnare, bland de andra fem så är de gemensamma grunderna svaga eller helt uteslutande.

Men om vi nu bortser från dimensionerna bara för att, och kollar närmare på den retorik hos den nationalsocialistiska teorin, så finns där flera exempel på en djup anti-kapitalism samt en väldigt pro inställning för arbetarna. Även om uppsatsarbetet kretsar kring dimensionerna som analysverktyg och att det hela inte är en analys kring retorisk förfarande så kan vi slå fast att det i alla fall finns klara likheter här till den klassiska socialismen? I första hänseende ja, men när man studerar det närmare så går det att konstatera att denna "anti-kapitalism" inte är någon egentlig "anti-kapitalism" i traditionell socialistisk mening, och att arbetarna mer ses som ett verktyg i maktövertagande än att de är den mest betydelsefulla klassen i en klasskamp som utgör grunden för hela samhällets existens. Retorik är retorik, och skall separeras från de konkreta värderingarna i den politiska teorin.

Men låt oss då säga att nationalsocialismen uppenbarligen inte har ett politiskt teoretiskt släktskap men den klassiska socialismen, var ligger i så fall släktskapet? När man jämför nationalsocialismens dimensioner med fascismens dimensioner så går det att se att där finns starka gemensamma nämnare i nästan samtliga dimensioner. Plockar vi ut de tre "huvuddimensionerna" och studerar dem för sig så finns där först och främst svaga gemensamma nämnare inom "Viktiga enheter i samhället" men vad gäller de två övriga. "Metod för samhällsförändring" samt "Ekonomisk organisering" så finns där klara likheter, speciellt inom den senare dimensionen.

Vad gäller de övriga dimensionerna så är det endast hos "Utopi" som där finns olikheter annars finns där relativt starka likheter både hos "Grundvärderingar", "Människosyn" och "Politisk styrning". En sammanfattningsvis addering av detta ger oss en bild av att där finns en mycket stark koppling till en dimension som dessutom är en "huvuddimension", relativt starka kopplingar till fyra andra dimensioner och endast två dimensioner där det inte går att finna några direkta gemensamma nämnare. Ställer man detta resultat i kontrast till det andra resultatet som utvanns från den dimensionella jämförelsen nationalsocialismen och den klassiska socialismen emellan, går det att konstatera att där finns betydligt starkare likheter mellan nationalsocialismen och fascismen än det finns hos nationalsocialismen och den klassiska socialismen. Är då slutstatsen den att där inte finns någon koppling från nationalsocialismens sida till den klassiska socialismen, utan ligger kopplingen i själva verket till fascismen?

Det intressanta i detta är att fascismen själv, åtminstone i dess ekonomiska organisation, har sitt politiska teoretiska ursprung hos syndikalismen (Larsson, 2006, s. 108) som i mångt och mycket har gemensamt med marxismen (Larsson, 2006, s. 55-64, 93-100). Om nu nationalsocialismen har sin politiska teoretiska koppling med fascismen, och i allra högsta grad kring de ekonomiska värderingarna, innebär det då inte att man indirekt också har en koppling till syndikalismen?

Vad gäller själva analysverktyget, närmare bestämt Larssons sju dimensioner och hur jag använt dessa, finns där ett antal saker att reflektera kring. För det första så är det något problematiskt i den dimensionella jämförelsen mellan fascismen och nationalsocialismen, det på grund av att de förstnämnda tillhörande dimensionerna är konstruerade av Larsson själv som i sin tur anser att fascism och nationalsocialism som politiska teorier faller inom samma ramverk (Larsson, 2006, s. 101-110). Detta resulterar i att där inte finns några enhetliga fascistiska dimensioner att utgå ifrån hos Larsson som det till exempel finns hos kommunismen och den reformistiska socialismen, utan det som finns att tillgå är en sammanslutning av, enligt min mening, två olika politiska teorier. Ur detta har jag sedan försökt separera de fascistiska elementen från de nationalsocialistiska, vilket i sig inte är överdrivet svårt då Larsson visserligen för upp dem som två olika grenar av samma ideologiska träd. Problematiken är dock den att de fascistiska dimensionerna är hämtade ur en text där författaren medvetet för dessa två politiska teorier samman, då är det samtidigt också svårt att undvika att de nationalsocialistiska dimensioner jag själv skapat ur min texttolkning allt för lätt går att pusslas samman ihop med de fascistiska dimensioner som Larssons medvetet konstruerat sida vid sida med nationalsocialismen. Ytterligare en sak kring själva analysverktyget är mitt val av huvuddimensioner. Dessa valde jag ut för att jag själv, något godtyckligt kan det tyckas, ansåg att de var de mest signifikanta för definiera kärnan hos en politisk teori. Utfallet av min analys hade kunnat bli en annan om huvuddimensionerna varit annorlunda, eller om de inte funnits överhuvudtaget utan att jag istället värderat alla dimensioner jämlikt. Detta var dock ett val jag gjorde vilket också lett till det resultat jag fått, men även om man inte delar min gradering av dimensionerna så är fortfarande samtliga analyserade, och ur detta så skulle man om man vill, med relativt enkla justeringar, ändra utfallet av analysen, genom att tillexempel inkludera en ny huvuddimension eller avstå från ett graderingssystem.

Slutligen vill jag beröra fyra forskares egen syn kring nationalsocialismen och dess kopplingar till socialismen. För att gå tillbaka till Reidar Larsson, så sammanfogar han, som redan nämnts, nationalsocialismen och fascismen till varandra som en och samma politiska teori, och han nämner inte ens nationalsocialismens eventuella kopplingar till socialismen (Larsson, 2006, s. 101-110).

Herbert Tingsten däremot berör ämnet som ett eget kapitlet ” ’Socialism’ i nationalsocialismen” i boken *den Nationella diktaturen*. Här tar Tingsten upp Spengler och dennes verk *Preussentum und Sozialismus* från 1921 som ett förpolitiskt teoretiskt verk till nationalsocialismen, en uppfattning vilket enligt min mening styrks genom att läsa in vad Spengler skriver och vad Rosenberg skriver cirka nio år senare (Tingsten, 1936, s. 131-134). Tingsten lyfter fram Spenglers betoning om den ”tyska socialismen” som en representant för den sanna socialismen, och där marxismen förkastas som en falsk socialism, skapad av Karl Marx när denne blev alltför påverkad av det engelska samhället under sin vistelse där, och att den sanna tyska socialismen kännetecknas av solidaritet gentemot staten och samhället, och att socialism inte har något att göra med ekonomisk socialisering eller klassutjämnningar (Tingsten, 1936, s. 131-134). Det Tingsten, som jag utläser det, vill presentera är att nationalsocialismen vill identifiera sig med den socialistiska termen och använder den genom att knyta den till nationalismen och det tyska fosterlandet, samtidigt som nationalsocialismen gör avkall på flera typiska marxistiska-socialistiska riktlinjer. En mycket intressant sak som Tingsten tillbakavisar är den att nationalsocialismen som politisk teori skulle bygga på den fascistiska politiska teorin, eftersom den sistnämnda först blev konkretiserad efter maktövertagandet i Italien, främst genom *Fascismens doktrin* från 1932 (Larsson, 2006, s. 103) medan den nationalsocialistiska politiska teorin formades innan maktövertagandet och att de likheter de politiska teorierna emellan först egentligen uppstått något senare genom ett närmande till varandra (Tingsten, 1936, s. 57).

Liedman däremot sammanfogar nationalsocialismen och fascismen inom samma ramverk, i likhet med Larsson, under det gemensamma namnet ”fascism” som tudelas i ”tysk fascism” och ”italiensk fascism” (Liedman, 1993, s. 217-218). Liedman anser dessutom att fascismen som helhet skiljer sig gentemot andra ideologier utifrån det att där är en avsaknad av politisk teori inom fascismen, men att detta visserligen ligger i fatet hos fascismen eftersom denne inte är en förespråkare för rationalisering eller intellektualism utan är en förespråkare för kraften hos handlingen, och att fascismen dessutom är tvetydig i sin karaktär då den både kan ses som revolutionär men samtidigt konservativ (Liedman, 1993, s. 218-220). Liedman slår visserligen fast den av mig redan hävdade linjen hos nationalsocialismen att den gärna försöker profilera sig som en rörelse för arbetarna, och att den dessutom anser att arbetarna som samhällsenhet är av betydelse (Liedman, 1993, s. 225).

Stig-Björn Ljunggren är av den åsikten att nationalsocialismen skall ses som en legering av konservatism och socialism, och att den socialism som nationalsocialismen ger utlopp för skiljer sig enbart gentemot de andra socialistiska eller marxistiska ideologierna i rasismen (Ljunggren, 2008, s. 267-268). Samtidigt medger Ljunggren också, att även om nationalsocialismen rent principiellt är anti-kapitalistisk så har man inget intresse av en socialisering av ekonomin, utan så länge kapitalet tjänar nationen så låter man de vara (Ljunggren, 2008, s. 265-266). Vad Ljunggren dessutom belyser, som även andra tar upp, är nationalsocialismens förhållning till arbetarna och dess ambition att vara en rörelse som företräder arbetarnas intresse och ställning (Ljunggren, 2008, s. 267-268).

Sammanfattningsvis går det att konstatera att ur fyra olika aktörer inom det statsvetenskapliga området så finns det allt ifrån de som överhuvudtaget inte talar om någon koppling, det vill säga Larsson, till de som anser att nationalsocialismen är en socialistisk ideologi, som Ljunggren. Både Larsson och Liedman sammansvetsar nationalsocialismen till fascismen, vilket jag måste hålla med Tingsten om är felaktigt ur en politisk teoretiskt synvinkel då den nationalsocialistiska teorin uppstod innan den fascistiska vilket innebär att den förstnämnda omöjligt kunnat grunda sin politiska teori på den sistnämndas. Ljunggren anser att nationalsocialismen är socialistisk, men att det som skiljer sig åt gentemot de övriga socialistiska ideologierna är rasismen samt att man inte förespråkar en socialistisk organisering av ekonomin. Då blir frågan; hur socialistiskt är det då egentligen om en politisk teori varken anser att alla människor är jämlika eller förespråkar en socialisering av ekonomin – var återfinns det socialistiska? Att man kallar sig socialister och ser sig själv som ett arbetarparti blir man då per-definition en socialistisk politisk teori? Tingsten kan nog vara den av de fyra som kanske kommer sanningen närmast, eller åtminstone min egen uppfattning, att den socialism som nationalsocialismen förespråkar är en tysk socialism som inte egentligen har något gemensamt med den av mig benämnda ”klassiska socialismen” förutom namnet.

För att slutligen besvara uppsatsens frågeställning, är då nationalsocialismen en variant av socialismen? Utifrån de dimensionella jämförelserna, och även om man tar retoriken i de politisk teoretiska texterna i beaktning, så är min åsikt den att där är så pass få starka gemensamma nämnare mellan nationalsocialismen och den klassiska socialismen att det inte kan anses rimligt att den kan ses som en variant av socialismen. Enligt min mening räcker det inte heller att man som politisk teori går till det yttersta för att identifiera sig med ett begrepp, i det här avseendet socialismen, utan att egentligen har några klara kopplingar till det berörda begreppet på en politisk teoretisk nivå. Det går att plädera för att man är en socialistisk rörelse hur mycket som helst, både genom att anamma de röda färgerna och arbetarklassens gunst, men går det inte att leverera en socialism utöver detta, i den politiska teorin, då blir socialismen inget annat än en fasad – en chimär.

Det kan ses som godtyckligt att utvärdera nationalsocialismens ”socialistiska” legitimitet utifrån en annan socialism som analysverktyg som historiskt varit en ideologisk motståndare, det kan ses lite som att gå att fråga en kommunist eller en socialdemokrat om de anser att nationalsocialismen är en variant av socialismen.

Men eftersom denna ’klassiska socialism’ är det enda jag har haft att utgå ifrån som ett analysverktyg för socialismen så får jag i så fall bära godtycklighetens brännmärke. Att å ena sidan påstå att nationalsocialismen har sin politisk teoretiska koppling med fascismen är dessutom förhastad, i alla fall utifrån den korta analys och jämförelse jag gjort mellan de båda i detta arbete, speciellt när man tar Tingstens perspektiv i beaktning samt inser Larssons vilja att sammanfoga nationalsocialismen och fascismen till varandra. Kanske är det så att nationalsocialismen må ha hämtat inspiration från andra politiska teorier, som den klassiska socialismen, för att sedan utforma sig som en egen självständig politisk teori utan några egentliga klara kopplingar med andra politiska teorier? Det finns enligt min sida mer att studera och analysera inom detta område än vad det finns utrymme för inom detta arbete, men en fråga är dock intressant att ställa sig, hade nationalsocialismen existerat om aldrig socialismen gjort det?

6 Referensförteckning

6.1 Tryckta källor

Beckman, Ludvig (2005) Grundbok i idéanalys – *Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*, Stockholm: Santérus förlag

Bergström, Göran, Kristina Boréus (2005) Textens mening och makt – *Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys, andra upplagan*, Lund: Studentlitteratur

Hitler, Adolf (2010a) Mein Kampf – *En uppgörelse*, Stockholm: Häggelunds förlag

Hitler, Adolf (2010b) Mein Kampf – *Den nationalsocialistiska rörelsen*, Stockholm: Häggelunds förlag

Larsson, Reidar (2006) Politiska ideologier i vår tid, sjunde upplagan, Lund: Studentlitteratur

Liedman, Sven-Eric (1993) Från Platon till kommunismens fall, elfte upplagan, Stockholm: Bonnier Alba

Ljunggren, Stig-Björn (2008) Ideologier, tredje upplagan, Stockholm: Hjalmarson & Högberg

Rosenberg, Alfred (2011) The Myth of the Twentieth Century – *An evaluation of the spiritual-intellectual confrontations of our age*, Wentzville: Invictus books

Teorell, Jan, Torsten Svensson (2007) Att fråga och att svara – *Samhällsvetenskaplig metod*, Malmö: Liber

Tingsten, Herbert (1936) Den nationella diktaturen – *Nazismens och fascismens idéer*, Stockholm: Albert Bonnier